

Overskoledirectorens Gjerning er bleven udført, og jeg skal i den Henseende takke Ministeriet for den Velvillie, hvormed det har tilladt mig at gjenneegaae nogle af de Indberetninger, der af den sist afgaaede Overskole-directeur ere blevne indgivne til Ministeriet efter forffjellige Inspectionsreiser, han har foretaget. Jeg finder det ikke berettiget eller passende at opholde mig ved disse Beretningers Enkeltheder, da de naturligtvis angaae Skolerne paa aldeles specielle Punkter; men jeg skal dog udhæve, hvilke Spørgsmaal der i Almindelighed ere blevne behandlede i disse Indberetninger, for at det kan blive klart, paa hvilken Maade denne Gjerning er bleven røgtet. Jeg har faaet et aldeles levende Indtryk af, at den er bleven røgtet saa vel, som en saadan Gjerning overhovedet kan røgtes. Opmærksomheden er naturligtvis ikke blot henledet paa underordnede Spørgsmaal — hvorledes Underviisningsapparater og Localernes Tilstand er —, men Opmærksomheden er tillige med Alenehed henledet paa, hvor der har været Mangler fra Tilshynets eller Forstanderskabets Side, og hvor der paa den anden Side har været Beredvillighed til at imødekomme de Fordringer, som Almueskolerne kunne gjøre. Der er givet værdifulde Bemærkninger om, hvorledes man har arbejdet til en bedre Underviisning ved en hensigtsmæssig Classification af Børnene, og navnlig har Spørgsmaalet om Børnenes Deling efter Køn været berørt. Der er derhos et andet Punkt, som jeg troer, det kan interessere det ærede Thing at høre noget Nærmere om. Opmærksomheden er nemlig henledet paa, at der ofte vises en utilbørlig Kraftspilde derved, at man anvender Lærerkrefter paa Betalingskolerne for de finere Folks Børn, og paa den anden Side spiller Noget derved for dem, der besøge Friskoler. Der findes derom meget skarpe og bestemte Ytringer, som jeg, da jeg her ansører dem i Almindelighed, ikke tager i Betænkning at nærne. Overskoledirecteuren udtaler saaledes i sine Beretninger med megen Usorbeholdenhed, at han finder, at Betalingskoler ere en veen Forsængelighedsag, eller at Børnene der vel ere phteligere, men ogsaa ofte ringere i Kundskaber og Færdigheder. Jeg synes næsten, det er Synd, at Folkethinget,

det demokratiske Folkething, naar det har havt en Embedsmand i en høi Stilling, som har taget dette Hensyn og varetaget det med skarp Opmærksomhed, allerede i hans levende Live vil sige, at Embedet skal indbrages ved Vacance, og at det, naar han er gaaet bort, reent vil udskifte det! Der er i Indberetningerne ligeledes Tale om Skolebesøgets Forhold til Børnenes Kundskaber og de locale Forhold. Det har været undersøgt, hvorledes Lærernes Examinationsmaade og Underviisning har været, saaledes at der røbes et aabent Die for det Gode, hvoraf vedkommende Lærere have været i Besiddelse, selv om de i andre Henseender have været noget eenfaldige. Overhovedet har jeg et bestemt Indtryk af, at disse Beretninger ere affattede med Klarhed, Bestemthed og en høi Grad af Usorbeholdenhed, som vi endelig ikke maae vente os af de locale Tilshynsmænd eller af Provsterne. Troe De, mine Herrer, at Provsterne, der staae Personerne i de engere Kredse nær, som vide, hvor mange personlige Interesser der knytte sig til Betalingskolerne — om disse ogsaa ere en Forsængelighedsag, er ligegyldigt —, ville udtale sig usorbeholdent mod Noget, som dog har en vis Tilslutning maaftæ hos deres Venner, deres Bekjendte og deres Omgangsreds? Nei, det, hvortil vi trænge, er et Tilshyn fra Ministeriet, som staaer Skolerne fjernt i ydre Stilling, og som staaer Ministeriet nær; men det faae vi ikke ved at offkaffe Overskole-directeurposten og Intet som helst at sætte i Stedet. Jeg skal derhos gjøre opmærksom paa, at Provsterne vælges af det første Departement i Kirke- og Underviisningsministeriet, og skjøndt det vistnok er rimeligt, at dette underretter tredie Departement om, hvem det har valgt, tvivler jeg dog paa, at dette har nogen væsentlig Indflydelse paa Afgjørelsen af, hvem der skal være Provst og hvem ikke, men altsaa har det tredie Departement heller ikke nogen væsentlig Indflydelse paa, om den, der vælges, er en Mand, som interesserer sig for og forstaaer sig paa Underviisningen. Det er ikke engang rimeligt, at de to Fordringer, der stilles til en saadan Mand, altid kunne forenes, thi Vedkommende skal baade være en administrativt dygtig Mand og have særlig Indsigt i Skolevæsenet. — Jeg